

Täby Friskola AB
Org.nr.5565998860
info@tabyfriskola.se

2022-05-23
Dnr 2020:5416

Rektor: karin.jarleby@tabyfriskola.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för
kvalitet i undervisningen i moderna språk –
undervisning för kommunikativ förmåga vid
Täby Friskola Enhagen i Täby med huvudman
Täby Friskola AB

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Täby Friskola Enhagen. Syftet är att granska kvaliteten i några delar av undervisningen i moderna språk (i språken franska, spanska och tyska) – undervisning för kommunikativ förmåga inom ramen för språkval i grundskolan. Granskningen omfattar 30 grundskolor spridda över landet. Ett fåtal av skolorna erbjuder moderna språk via fjärrundervisning.

Granskningen ska besvara två frågeställningar:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen i moderna språk eleverna möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga (produktion och interaktion) så att de kan använda målspråket i olika sammanhang?
2. I vilken utsträckning skapar skolan förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet som ger eleverna reella möjligheter att fullfölja sina studier i moderna språk?

Detta beslut avser Täby Friskola Enhagen med huvudman Täby Friskola AB. Utbildningskoncernen Cedergrenska AB äger Täby Friskola sedan 2019. Skolinspektionen har genomfört 4 lektionsobservationer i språken franska, spanska och tyska. Dessutom har intervjuer med elever, lärare och rektorn genomförts. Granskningen genomfördes 15 och 16 mars 2022 av utredarna Anna Ponnert och Arne Hellmark. Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudmannen. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolor som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under februari 2023.

Fakta om verksamheten

Täby Friskola Enhagen är en fristående skola belägen i Täby kommun. Skolan har cirka 350 elever i årskurserna sju till nio och leds av en rektor och biträdande rektor. Skolan erbjuder franska, spanska och tyska som moderna språk. Det finns totalt sex lärare varav fem är behöriga som undervisar eleverna i de tre moderna språken. På skolan finns det en undervisningsgrupp i franska respektive tyska och tre undervisningsgrupper i spanska i varje årskurs.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen vilket beskrivs i bilaga 1 Bedömningsområden. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men att utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. Skolinspektionen begär också en skriftlig redovisning av åtgärder av huvudmannen. Om Skolinspektionen bedömer att skolan uppfyller kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Täby Friskola Enhagen i följande utsträckning:

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

Skolinspektionen bedömer att skolan i hög utsträckning ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

Skolinspektionen bedömer att skolan i hög utsträckning skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet i moderna språk.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Därmed avslutas granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område. I slutet på varje område finns en sammanfattande bedömning.

Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

I detta område granskas om undervisningen i moderna språk ger eleverna möjlighet att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Det handlar bland annat om att eleverna får möjlighet att formulera sig och samspela med andra i tal och skrift samt lära sig att anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare.

Undervisningsidén kring kommunikativ förmåga på målspråket är tydlig

Granskningen visar att lärarna har en tydlig undervisningsidé kring hur de ska arbeta med den kommunikativa förmågan på målspråket. Det finns goda möjligheter till ämnesdidaktisk kompetensutveckling för lärarna i moderna språk och olika forum för idéutbyten. Däremot saknas en djupare samplanering mellan språken. I undervisningen finns det flera exempel på att eleverna utifrån interkulturell kompetens får arbeta med språket i ett sammanhang kopplat till målspråksländerna. Granskningen visar vidare att elevernas möjlighet att påverka undervisningen utifrån utvärderingar sker sporadiskt och i varierande grad men att skolläningen organiserar en central utvärdering av varje ämne i slutet av läsåret.

Lärarnas undervisning präglas av en tydlig idé kring kommunikativ förmåga

Vid lärarintervjun framgår att undervisningens innehåll omfattar de fyra förmågorna att läsa, höra, tala och skriva och att den kommunikativa förmågan är ständigt närvarande. Enligt lärarna handlar den kommunikativa undervisningsidén om ett tankesätt som utgår från att eleverna arbetar gentemot faktiska mottagare. Även om det enbart vid något tillfälle funnits verkliga sådana, då någon elevgrupp brevväxlat med elever i målspråkslandet, menar lärarna att eleverna alltid ska föreställa sig att de exempelvis skriver hem eller till sina vänner. Lärarna beskriver att den kommunikativa förmågan har fått en större tyngd i undervisningen och att det även märks i de läromedel som används idag. Läroboken är utgångspunkten för undervisningen och kompletteras med annat material som TV-serier, filmer, sociala medier och sidor på internet.

Lärarna beskriver att de har goda möjligheter att ta del av ämnesdidaktisk kompetensutveckling och ger flera exempel på detta som deltagande vid franskläraryrkenings konferens, utbildning vid Goethe-institutet, allmänna språklärardagar, bidrag till resor till målspråkslandet etc. Förutom möjligheten att ta del av diverse språkkonferenser är lärarna även aktiva i olika forum på nätet för idéutbyten. När det gäller planering och undervisningens koppling till aktuell forskning och beprövad erfarenhet säger lärarna att det handlar om att snabbt omvandla kompetensutveckling till praktik för att det inte ska glömmas bort.

Interkulturell kompetens tar sig olika uttryck i undervisningen i kampen om tiden

Granskningen visar att undervisningen på flera sätt stödjer utvecklingen av interkulturell kompetens hos eleverna i framförallt två av de tre moderna språken på skolan. I lärarintervjun framkommer att språk och innehåll integreras för att ge eleverna en inblick i målspråkslänternas kultur, levnadssätt och vardagsliv. Exempelvis får elever muntligt presentera ett land genom en fiktiv karaktär och ta fram information om en känd person, mat etc. utifrån en checklista och presentera i helklass. En annan variant är att tre elever "besökt" ett land tillsammans och söker efter saker de hade önskat uppleva och därefter skriver en individuell text samt håller en muntlig grupppresentation. En tredje variant är att genom en fiktiv karaktär presentera sin stad eller delstat i målspråkslandet utifrån en mall, välja en skola och i sin muntliga presentation övertyga lyssnarna om varför de ska besöka staden eller delstaten. I ett av språken tas aktuella händelser i målspråkslänternas upp i undervisningen. Vidare framkommer att lärarna i undervisningen arbetar med musik, dels för att skapa intresse för målspråkslandet men även genom att använda låttexter för att lära sig ord och grammatik. I ett av språken har de arbetat med ett kärleks-tema där musik var ett av inslagen. Det förekommer att lärare använder programserier på UR play med olika teman och tillhörande arbetsmaterial. En lärare berättar att hen använder sig av autentiskt material i undervisningen såsom affischer, reklam och vykort som hen samlat på sig. I ett modernt språk har eleverna fått se filmer med recept och sedan bakat en kaka från målspråkslandet hemma. Även om det förekommer flera exempel på uppgifter som relaterar till interkulturell kompetens i de moderna språkens undervisning varierar det mellan språken. En lärare lyfter den tidspress som hen upplever för att hinna med de grammatiska momenten i sitt moderna språk vilket hen menar leder till att användningen av autentiskt material och undervisning utifrån interkulturell kompetens till viss del får stå tillbaka. Samtidigt uttrycker en lärare att det som eleverna tycker är roligt och tar med sig är de extra inslagen kring mat, dans och musik. I rektorsintervjun påtalar rektorn svårigheten i att få en levande språkundervisning och att genom den digitala världen kunna närma sig målspråksområdet. Hen tror att de interkulturella

aspekterna mer kopplas till ett tema än att det genomsyrar undervisningen. Rektorn lyfter att de på skolan vill utveckla och väcka elevernas engagemang och motivation och försöka få in verkligheten och att arbetet med interkulturell kompetens kan vara ett utvecklingsområde. Rektorn menar att arbete enbart i en lärobok kanske inte skapar engagemang.

I intervjun med eleverna framkommer att de delvis får reflektera över vardagsliv och levnadssätt i målspråksländerna. Eleverna i ett av språken berättar att de ofta lyssnar på musik med koppling till det tema de arbetar med som exempelvis julmusik vid jul men att de sällan har arbetsuppgifter kopplade till musiken. De tillägger att de tar upp tonåringars liv i målspråkslandet, skolsystemet och att de gör jämförelser med Sverige genom att prata, se på film och skriva om det på målspråket. En annan elevgrupp nämner att de tittar på film men att de inte arbetar kring filmen eller ämnena som tas upp i den. Eleverna nämner att de med bildspel presenterat olika städer och länder inför klassen och att det finns kapitel i läroboken som tar upp hur de lever i andra länder. Eleverna beskriver att läraren i ett av språken tar upp saker som är typiskt i målspråksländerna. En av eleverna uttrycker i elevintervjun förvåning över hur lite de lär sig kring vardagsliv och levnadssätt och upplever att de mest arbetar med verb och sällan med fraser för att kunna tala med personer i målspråkslandet.

Granskningen visar att elever väljer sitt moderna språk utifrån att föräldrar eller syskon läst det valda språket och kan vara behjälpliga, att det är ett stort eller viktigt språk men också utifrån den svårighetsgrad eleverna anser att språket har. Andra anledningar till att eleverna väljer ett visst språk kan vara att de har släkt i målspråkslandet, att de har hus eller drömmer om att bo i målspråkslandet och att de reser mycket. Av elevintervjuerna framgår att lärarna inte talar om vad eleverna kan använda språket till.

Lärarna reflekterar tillsammans kring sin undervisning och ber eleverna om återkoppling om än sporadiskt

Det framgår av granskningen att lärarna sitter tillsammans i samma arbetsrum och samtalar spontant med varandra om sin undervisning. I lärarintervjun beskriver de att lärarna i det ena ämnet delvis samarbetar och sambedömer medan det är svårare för de två andra moderna språken där lärarna är ensamma i sina språk. Däremot framhåller lärarna att de gemensamt arbetar med läroplansförändringarna, att de talar om praktiska ting som provdatum men även delar med sig av konkreta idéer kring undervisning. Vid lärarintervjun framkommer att de moderna språken inte utformar några uppgifter gemensamt utan hänvisar till att språken utvecklas i olika tempo, undantaget är när språklärarna vid två tillfällen i slutet av läsåret låtit

eleverna i de olika språken tävla mot varandra. Granskningen visar vidare att eleverna i varierande grad gör utvärderingar av undervisningen i sina språkgrupper och att det inte sker systematiskt. I lärarintervjun framkommer att eleverna i några fall får ge återkoppling till läraren efter ett arbetsområde, ett moment eller en examination. Möjligheten att tycka till om undervisningen kan även ges under en frågestund. En lärare berättar att hen låter dem skriva ett brev där de kan uttrycka vad de tycker är roligt, önskningar om upplägget på undervisningen och vilka arbetsformer de föredrar. Lärarna berättar också att eleverna kan kontakta dem via digitala forum och där uttrycka vilka behov de har och på så sätt påverka undervisningen. Vidare framkommer att skolledningen på en central nivå i slutet av varje läsår låter eleverna göra utvärderingar för varje ämne vars resultat lärarna tar del av. Vid elevintervjun framgår att eleverna inte påverkar utformningen av undervisningen. Eleverna uttrycker att boken eller lärarens förutbestämda planering styr arbetet och i de fall där en av lärarna efterfrågar deras synpunkter menar eleverna att de inte besvarar lärarens frågor kring vad de tycker eller tar ställning till de val de erbjuds. Ett par av eleverna anser att undervisningen är varierad och fungerar bra och att det inte finns något behov av att påverka. I något fall har eleverna efterfrågat en mer varierad undervisning men inte blivit åhörda, enligt eleverna. Där emot säger eleverna att de får göra utvärderingar av undervisningen.

Arbetsformer och stöd för användande av målspråket

Granskningen visar att eleverna till viss del ges möjlighet att använda målspråket i klassrummet men att lärarna prioriterar tid som ägnas åt grammatik och skriftlig produktion för att ge eleverna en bas att utgå ifrån. Av granskningen framgår även att en del av eleverna upplever att de mer sällan talar fritt än utifrån manus. Vidare försöker lärarna på olika sätt fånga upp elevernas intressen för att kunna använda dessa i utformningen av arbetsuppgifter. I granskningen uttrycker lärarna dock att en del moment är förutbestämda och att läromedlet omfattar ämnen som ligger nära elevernas värld och intressen. I granskningen framkommer det i elevintervjuerna en önskan om mer variation och mindre upprepning av arbetsformer och möjligheter till mer muntlig produktion och interaktion.

I intervjun med lärarna framkommer att de läromedel som används i språkundervisningen enligt lärarna knyter väl an till elevernas intressen och verklighet. Även om lärarna uttrycker att de behöver göra vissa förutbestämda moment så försöker de på olika sätt involvera eleverna genom att aktivt lyssna in och ta del av det de berättar om sig själva för att kunna implementera deras person och intressen i arbetsuppgifter. En lärare låter exempelvis eleverna ta med bilder från sin vardag och använda dessa när de ska presentera sig inför gruppen. En annan lärare låter eleverna ta med ett föremål som de ska berätta om inför gruppen eller individuellt för

läraren. Eleverna kan även få välja hur de ska arbeta med ett moment och om de önskar skriftliga eller muntliga examinationer.

I elevintervjuerna framträder bilden av hur lektionsinnehållet kan se ut i de olika språken. Gemensamt för dessa är strukturen som innebär att eleverna läser och lyssnar på texter i läroboken, översätter skriftligt och muntligt, gör övningar i övningsboken, läxförhör och att läraren har genomgångar. Detta bekräftas också vid lektionsobservationer. Eleverna beskriver att de arbetar mycket i boken. Muntliga övningar förekommer genom att läraren ställer ungefär samma frågor i början av varje lektion eller i form av parövningar som dialoger. Det förekommer att eleverna får titta på program på UR play som kan handla om grammatik, att de emellanåt använder programmets arbetsmaterial och att de övar ord eller tävlar i digitala forum. En grupp följer en omgjord TV-serie på UR play när de är klara med uppgifterna i läroboken och en annan grupp får se filmklipp för att sedan beskriva vad de sett på målspråket. Eleverna menar att genom filmklippen får de ta del av ett mer vardagligt och äkta språk jämfört med läroboken. Enligt eleverna förekommer inte mycket autentiskt material förutom någon enstaka filmvisning eller musik som ibland fungerar mer som bakgrund eller avslut på lektionen. Eleverna nämner att det dock förekommer artister i lärobokstexterna. I elevintervjun uttrycker eleverna enhälligt att de mest håller sig till läroboken, som kan upplevas daterad och att de sällan arbetar med annat material. I elevintervjun framträder en önskan och en avsaknad av att kunna använda språket de lär sig. Eleverna beskriver att de lär sig verb och grunder men att de nästan aldrig talar och att de inte kan uttrycka sig muntligt. Eleverna uttrycker även en önskan om en mer varierad undervisning då de upplever att de mest gör samma sak. En elevrepresentant för en av språkgrupperna menar dock att de har en stor variation i sin undervisning och de utvecklas. Vid intervjun med rektorn uttrycker hen att utformningen av undervisningen behöver vara friare, från läroboken, för att kunna utgå från elevernas intressen och att den skulle utgå mer från en idé om problemlösning för att skapa engagemang.

Det finns goda strategier för att utveckla muntlig och skriftlig språkfärdighet men den muntliga produktionen behöver prioriteras högre.

Granskningen visar att eleverna till viss del får möjlighet till muntlig produktion och interaktion samtidigt som det framkommer att den muntliga förmågan får stå tillbaka för moment som handlar om grammatik och skriftlig produktion. Lärarna uppger tidsbristen som anledningen till att de behöver prioritera mellan moment och färdigheter. Lärare ger exempel på hur eleverna får uttrycka sig muntligt genom kortare samtal i par i början av lektionen kring datum, väder och mående och genom minidialoger utifrån en given struktur men även längre konversationer med

lärarens hjälp. Som vi kunnat se ovan gör eleverna även muntliga presentationer om sig själva, platser i målspråksländerna och olika ting från deras vardag.

Vid granskningen framkommer att lärarna använder en mängd strategier för att eleverna ska utveckla såväl muntlig som skriftlig produktion. När det gäller skriftlig produktion låter en lärare eleverna börja med en brainstorm och skapa en mind-map som ett sätt att strukturera upp en text och vad som ska ingå i den innan de börjar skriva. En annan lärare berättar i intervjun om vikten av att eleverna har kunskap om vad som kännetecknar olika texter och deras strukturer. Samma lärare tipsar eleverna om hur upplägget av en text kan se ut och att ett sätt är att svara på frågorna när, var och vem. En annan strategi som lyfts fram i lärarintervjun är användningen av bindeord och småord som exempelvis "och", "därför", "vidare", för att kunna binda ihop en text. En metod som lyfts fram i lärarintervjun är hur eleverna genom att konversera muntligt i grupp eller par, om exempelvis en vanlig dag, bygger ett skelett som de sedan kan använda när de skriver en text och bearbetar sitt språk. Vidare framkommer att exempeltexter från tidigare elevers produktion används för att ge eleverna en målbild. En annan teknik som en av lärarna berättar om är att hela klassen skriver en text tillsammans där läraren agerar sekreterare och eleverna säger vad hen ska skriva. Enligt läraren blir det ett sätt att reflektera tillsammans, korrigera, utveckla och ta upp grammatik utifrån den gemensamma texten. Av elevintervjuerna framgår att spontana och fria samtal är sällsynt. Enligt en av eleverna beror det på att de inte har tillräckliga kunskaper eller vågar göra det. Vidare framkommer att eleverna i ett av språken knappt haft muntliga presentationer, att de möjligtvis pratar i par vid några tillfällen och sällan inför hela språkgruppen. Av elevintervjun framgår att eleverna upplever att de får prata lite i början av lektionerna men att det oftast handlar om att de läser högt eller använder manus och inte att de pratar fritt. Eleverna berättar att det händer att de får bygga på en grundmening eller en färdig dialog som de lär sig utantill eller fyller på medan de talar. Av rektorsintervjun framkommer, apropå frågan om att eleverna i hög grad får arbeta i läroboken och inte prata fritt i så hög grad utan oftast med en textförlaga, att rektorn tror att det är en bild som stämmer och att undervisningen är ganska "traditionell". I intervju med rektorn framkommer att hen uppmärksammat att eleverna med åren blivit mer blyga med att uttrycka sig muntligt även om hen menar att de fortfarande är duktiga muntligt.

Stöd och utmaningar uppmärksammas i undervisningen

Av lärarintervjun framgår att lärarna utifrån prov, via meddelanden från elever och återkoppling från klasslärare ser vad eleverna behöver hjälp med. Enskilda lärare tar sig tid att hjälpa elever utanför lektionstid men det uppfattas från lärarhåll att det inte finns en resurstid i tjänsten för detta uppdrag. Enligt rektorn har tre av lärarna 70 minuter resurstid att lägga på elever som behöver extra stöd och att detta kommer att förtydligas i schemat. Lärarna berättar att det finns läxhjälp på skolan

men utan språklärare. Av lärarintervjun framgår att det inte heller finns speciallärare eller specialpedagoger närvarande under språklektionerna. Enligt lärarna gör de dock generella extra anpassningar i språkundervisningen och särskilt stöd följer med i undervisningen i moderna språk för de elever som har detta och kan till exempel innebära att lärarna anpassar tiden för prov. När det gäller elever som behöver utmaningar och har kommit långt i sitt språk har de möjlighet att få extrauppgifter via det digitala läromedlet eller i pappersform. En lärare beskriver att hen låter dem läsa tidningar på nätet, framförallt riktade till barn som innehåller ett enklare språk, eller noveller. Av elevintervjun framgår att en del elever inte ber om extrauppgifter då detta inte är brukligt eller att de hamnar före i klassen och föredrar att invänta övriga elever. En elev berättar att gruppen nyligen uppmanats att ta med datorn för att kunna göra extrauppgifter vid behov. I ett par av språken har de, enligt eleverna, tillgång till böcker, tidningar, Quizlet eller Kahoot. Vidare framgår det i elevintervjun att om en elev behöver stöd erbjuds detta av läraren efter lektionstid alternativt att eleverna frågar en kompis eller räcker upp handen och på så sätt får hjälp av läraren.

Vägledning och arbetssätt för att pröva strategier då språket inte räcker till

Granskningen visar att eleverna får stöd för att använda strategier när språkkunskaperna inte räcker men att det inte är lika synligt i ett av språken, enligt elevernas uttalanden.

I lärarintervjun betonar lärarna vikten av att ge eleverna strategier när det gäller såväl muntlig som skriftlig produktion när de inte kommer vidare. Lärarna beskriver hur de under lektionstid hjälper eleverna när de fastnar i sin produktion och hur de hjälper dem med uttal och ord så att de själva kan använda sig av strategierna för att kommunicera på målspråket. Det kan exempelvis handla om strategier som att förenkla språket och använda gester. En lärare förklarar i intervjun att hen försöker hitta sätt för eleverna att kommunicera utan att de måste hitta det korrekta ordet. Lärarna använder sig av en mängd tips och trix som kan handla om att förklara runt ett ord som att "eleven har den när det är kallt", för att förklara ordet tröja. Det kan vara att läraren ger eleven en ledtråd som första bokstaven i ordet hen söker, att skriva upp nya ord på tavlan som en elev efterfrågat och andra kan ha nytta av, be dem söka ordet i en tryckt ordbok eller helt enkelt ge dem ordet rakt av. Vid elevintervjun ger eleverna exempel på att läraren ger dem första bokstaven i ett ord eller använder sig av kroppsspråket för att förklara. Av elevintervjun framgår att det skiljer sig åt vilken hjälp eleverna får. En del elever beskriver hur de får vägledning till rätt ord och grammatik eller att läraren skriver upp bra fraser på tavlan andra elever beskriver att de i en del fall tittar i ordboken och undviker att fråga om hjälp och inte heller får ledtrådar

Lärarna arbetar aktivt med att uppmuntra kommunikation på målspråket och att övervinna talängslan

Granskningen visar att det finns en medvetenhet kring hur eleverna är placerade i klassrummet och att eleverna i något sammanhang samarbetar med olika personer. Vidare visar granskningen att det kan finnas strukturella skillnader mellan flickor och pojkars vilja att kommunicera i klassrummet men att detta samtidigt ser olika ut i språkgrupperna och ofta är kopplat till andra faktorer. Det framkommer att lärarna på flera olika sätt försöker förmå och stötta eleverna att uttrycka sig på målspråket men utifrån elevintervjuerna visar det sig att det också finns en del elever som upplever talängslan och känner sig obekväma med att prata.

Av granskningen framgår att eleverna har fasta placeringar i klassrummet som kan förändras under läsåret. Eleverna arbetar i par med den de sitter bredvid, men samarbetar även i andra par- eller gruppkonstellationer utifrån hur de sitter, en slumpvis placering eller styrd indelning av läraren. Enligt lärarna arbetar de med en medveten placering av eleverna för att de ska utvecklas språkligt och kunna samarbeta med alla. I elevintervjuerna framkommer att de i ett av språken har fri placering, att de i en annan språkgrupp mest arbetar med kompisen bredvid och att de i den tredje gruppen både sitter och samarbetar med olika personer. Det framkommer även att de i ett par av språkgrupperna sitter flickor för sig och pojkar för sig varav de sist nämnda flyttas runt i den ena gruppen. När det gäller viljan att kommunicera på målspråket finns det olika uppfattningar bland lärarna från att det skiljer sig mellan individer och dynamiken i gruppen till att pojkarna är modigare att uttrycka sig på målspråket. Av elevintervjun framgår att eleverna inte ser några mönster mellan hur mycket flickor eller pojkar talar då det i två av språkgrupperna är få som pratar och att det är jämnt fördelat i den tredje där läraren slumpvis fördelar ordet.

Vidare framkommer det i granskningen att lärarna uppmuntrar eleverna att använda språket genom att rikta frågor och inkludera alla elever i produktionen samt låta dem interagera med olika elever. Lärarna säger att de ibland motiverar eleverna genom att förtydliga att den muntliga produktionen är betygsgrundande. I lärarintervjun berättar lärarna hur talängslan skiljer sig mellan olika grupper och hur undervisningen får anpassas utifrån det. En del elever vill inte prata och kan tycka att det är pinsamt att säga fel men, enligt lärarna, är eleverna generellt duktiga på att prata. För att komma åt talängslan beskriver lärarna olika metoder som de använder sig av för att få dem att kommunicera. Det kan vara att uppmana eleverna att tala förenklat, "Tarzan-språk", att småprata på målspråket i korridoren utanför lektionstid eller att ägna en stund åt att prata om talängslan och förklara för dem att det är bra om de gör fel så att de kan utvecklas. En lärare beskriver att hen försöker leka fram språket så att eleverna glömmer bort att det är pinsamt. I granskningen framgår det att lärarna försöker få eleverna att komma igång med

sitt tal, våga chansa och reflektera kring sina misstag genom att ta upp ämnet tal-ängslan på svenska. Vid elevintervjun menar en elev att när läraren pratar mycket på målspråket så kan det få eleverna att komma igång med att prata även om det är svårt. Vidare framgår av elevintervjun att det finns elever som inte känner sig bekväma att tala på målspråket i ett par av språkgrupperna. I den ena gruppen menar eleverna att det är helt tyst trots att många kan det rätta svaret och att enbart ett par elever tar initiativet att svara på lärarens frågor. Eleverna upplever en rädsla och spänning i gruppen men säger samtidigt att det inte faller på läraren. Eleverna menar att det ligger hos dem själva och upplevelsen av att det är nördigt att svara rätt och pinsamt att svara fel. I en annan av grupperna känner sig eleverna trygga och bekväma att chansa och det är naturligt att prata. Enligt eleverna ställer läraren frågor slumpvis till olika elever i den senare gruppen. I en av språkgrupperna upplever sig en av eleverna utlämnad när hen svarar fel och menar att det är sällan någon elev räcker upp handen. Eleverna uttrycker även att det kan finnas en jargong mellan kompisar, att vissa elever ropar ut svaret och därmed hindrar andra från att svara eller inte visar läraren respekt. Eleverna tar även upp att känslan när de säger fel i en av språkgrupperna är att de får en tillsägelse samtidigt som det i en annan språkgrupp upplevs som accepterat att alla kan säga fel utan att någon bryr sig.

Sammanfattande bedömning av området:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i hög utsträckning ger eleverna möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga.

Skolinspektionens granskning visar att språklärarna vid Täby Friskola Enhagen har en tydlig och medveten undervisningsidé om att den kommunikativa förmågan är en central del av undervisningen och utvecklas genom en variation av arbetsformer och innehåll med specifika mottagare i åtanke. Lärarna tar del av ämnesdidaktisk kompetensutveckling och ingår i nätverk där språklärare delar med sig av idéer. Granskningen visar vidare att flera konkreta elevuppgifter med ett innehåll som berör interkulturell kompetens används. Lärarna använder sig av autentiskt material, filmklipp, musik, aktuella händelser för att eleverna ska lära sig om vardagsliv, samhällsfrågor och kultur i målspråksländerna.

Granskningen visar vidare att eleverna i varierande grad och form utvärderar språkundervisningen under läsåret. Däremot sker det en centralt styrd utvärdering i alla ämnen på skolan i slutet av läsåret som ligger till grund för analys och återkoppling. Lärarna reflekterar och utvecklar sin undervisning vid till exempel ämneslagsmöten.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen utgår från elevernas intressen och verklighet och att målspråket används utifrån tänkta behov i vardagen i målspråksländerna. Dock uttrycker eleverna en önskan om mer variation i undervisningen med andra inslag som alternativ till läroboken.

Skolinspektionen bedömer att lärarna uppmärksammar olika elevers behov och utmaningar och ger dem stöd, i undervisningen och utanför lektionstid. Lärarna vägleder och ger eleverna olika språkliga strategier när deras målspråk inte räcker till för att uttrycka sig i tal och skrift. Granskningen visar att det finns en medveten placering av eleverna i klassrummet och att eleverna samarbetar i olika konstellationer. Lärarna använder sig av flera metoder för att inkludera och uppmuntra alla elever att uttrycka sig på målspråket. Samtidigt visar granskningen att eleverna har olika erfarenhet av klassrumskulturen när det gäller att våga tala och ställa frågor.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn och lärarna att utveckla arbetet med att skapa förutsättningar och fler möjligheter för eleverna att utveckla sin muntliga språkfärdighet. Detta kan göras genom att språklärarna i exempelvis ett kollegialt sammanhang ser över planering och balans mellan de olika momenten och förhållningarna som ingår i språkundervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn och språklärarna uppmärksammar klassrumsklimatet och förebygger talängslan så att alla elever upplever ett tillåtande klassrumsklimat. Detta för att eleverna ska våga kommunicera på målspråket i klassrummet men även våga ställa frågor för att kunna utveckla sina språkliga förmågor.

Utöver ovanstående rekommendationer ser Skolinspektionen positivt på den kompetensutveckling som lärarna tar del av och förutsätter att denna omsätts i undervisningens praktik. Skolinspektionen uppmuntrar till att utveckla och fördjupa samarbetet mellan språken genom att exempelvis använda sig av Skolverkets språkdiktiska material för kompetensutveckling, Språksprånget. Därmed kan också större likvärdighet mellan undervisningen i de olika språken komma till stånd.

Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

I detta område granskas skolans arbete för att skapa förutsättningar för hög kvalitet i undervisningen i moderna språk. Detta för att studierna i moderna språk ska förbli attraktiva och ge eleverna förutsättningar att fullfölja sina studier.

Likvärdig status kring undervisningen i moderna språk

Granskningen visar att rektorn har ett tydligt engagemang för undervisningen i moderna språk, lyfter ämnets höga status och behandlar ämnet likvärdigt med övriga ämnen. Vidare visar granskningen att rektorn följer upp, diskuterar och ger återkoppling till lärarna utifrån elevernas enkäter och ämneslagets reflektioner. Granskningen visar även, en fungerande schemaläggning, möjlighet till samverkan mellan lärarna och en variation i språkgruppernas storlek.

Av intervju med rektorn framgår att hen anser att statusen för ämnet moderna språk är hög på skolan. Hen beskriver hur en förändring skett på skolan från att det var många elever som hade extra svenska och engelska till att eleverna nu enbart väljer bort det moderna språket om de har underkänt i de två kärnämnen, vilket kan ha påverkat statusen i positiv riktning. En förklaring som rektorn ger till en ökad status är att meritvärdena påverkas av att eleverna läser språk men att de även inser att det finns en fördel med att kunna ett tredje språk. Enligt rektorn finns det ett kollegialt samarbete mellan lärarna och mellan språken och alla, utom en lärare som har tre ämnen, är placerade i samma arbetsrum för att kunna samverka. Av rektorsintervjun framgår att en del av ämneskonferenserna kretsar kring allmändidaktiska områden som är för alla, exempelvis ledarskap i klassrummet, och att varannan konferens har en ämnesspecifik ingång under en timme som lärarna själva styr över. Det finns ingen ämnesansvarig i några ämnen och de tolv förstelärarna har särskilda uppdrag men ingen är specifikt riktad mot moderna språk. Enligt rektorn är det elevernas efterfrågan som styr gruppstorlekarna där skolans mål är att de inte ska överstiga 30 elever men där det vid något tillfälle har varit fler. Flest elever läser spanska där skolan haft tre grupper under en längre tid. Enligt rektorn vore det optimala 22-23 elever i varje grupp. Rektorn tillägger att hen tror att det som är det avgörande i undervisningen är lärarens kompetens och inte antalet elever i gruppen. Enligt rektorn är ambitionen att språklärarna ska ha ett eget klassrum så att de kan levandegöra miljön med att låta språket synas på exempelvis väggar. Eleverna har tre lektionspass i veckan där schemat till viss del påverkas av att det finns lärare som undervisar på andra skolor. Rektorn berättar att det som tidigare var tre lika långa pass är numera två lektionspass á 50 minuter och ett á 40 minuter efter att skolan beslutat att ta 10 minuter i veckan i anspråk till spetsutbildningen i matematik. Detta är något som enligt rektorn inte påverkar elevernas bild av ämnet moderna språks status men hen säger samtidigt att det kan vara något som språklärarna märker av. Av lärarintervjun framgår att lärarna upplever att statusen för moderna språk ändrats sedan språk- och dansinriktningen togs bort och ersattes av en matteprofil som dessutom inneburit att undervisningstid tagits från moderna språk till matematiken. Av elevintervjun framgår det att eleverna är tudelade då några elever menar att alla ämnen är viktiga för att komma in på gymnasiet och andra menar att de så kallade kärnämnen, det vill säga engelska, matematik och svenska, behöver prioriteras. Rektorn tillägger att de även aktivt valt att

använda sig av tryckta läromedel i moderna språk vilket lärarna instämmer i är en fördel på skolan.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn och biträdande rektorn har delat upp lärarna mellan sig på skolan vad gäller ansvaret för uppföljning och lektionsobservationer. Enligt rektorn görs det ingen skillnad i uppföljningsprocess mellan ämnen på skolan. I slutet av varje läsår genomför eleverna en enkät för varje ämne, utifrån en fyrgradig skala, som tar upp frågor som stöd, stimulans, studiero och intresse för ämnet, som fungerar som ett underlag i diskussionen med lärarna, enligt rektorn. Rektorn berättar vidare att de på detta vis kan se trender och att de exempelvis har sett att vissa grupper är tysta och saknar dynamik i gruppen. Rektorn beskriver att de vid terminsslut har analysdagar där lärarna tillsammans utifrån skollledningens frågor tittar på resultaten för de nationella proven i moderna språk och gör en gemensam analys som ledningen tar del av. Rektorn berättar vidare att det inte sker en skriftlig återkoppling på analysen men däremot en sittning med lärarna och ledningen vid läsårsstart där de utgår från lärarnas reflektioner och elevernas utvärderingar. Av rektorsintervjun framgår vidare att de har många studiemotiverade elever på skolan och att dessa drar med sig övriga elever. Hen har uppmärksammat att det finns något fler studiemotiverade och högpresterande elever som väljer att läsa franska och tyska än spanska vilket skulle kunna bero på att elever tror att det är lättare med spanska. Av rektorsintervjun framgår att rektorn för att säkra sig om kvaliteten även följer upp elevernas resultat i moderna språk på gymnasiet, och att de ser bra ut. I lärarintervjun framkommer att lärarna uppmanas av rektorn att följa upp den centralt utformade utvärderingen, som eleverna gör i alla ämnen, både enskilt och i ämneslaget. Den skriftliga analys som görs på ämneslagnivå och skickas in menar lärarna att de inte får någon återkoppling på mer än individuellt och önskar sig en mer kvalitativ respons. Lärarna ifrågasätter vad en siffra i elevutvärderingarna kan ge och efterfrågar en större insyn i undervisningen från rektorns håll och forum för uppföljning och möjligheter till utveckling.

Arbete för att säkra kompetens till undervisningen i moderna språk

Granskningen visar att lärarna själva styr över de behov de har av kompetensutveckling och att ledningen ordnar vikarier om det behövs. Vidare framkommer att språklärarna har möjlighet till samverkan inom skolan men för närvarande inte mellan skolor. Granskningen visar också att ett par av språklärarna är ensamma i sina språk och att de vid specifika behov använder sig av egna nätverk, men i övrigt ingår i ämneslaget moderna språk. Granskningen visar vidare att rektorn har en tydlig bild av sin roll som ledare och visar på potentiella utvecklingsområden inom ämnet moderna språk.

Av intervju med rektorn framgår att alla lärare i moderna språk på skolan utom en är behöriga men att hen anser att alla är kompetenta för sitt uppdrag. Rektorn berättar vidare att den obehöriga läraren har arbetat i många år och endast saknar en liten del för att kunna ta sin examen. Rektorn tillägger att skolan skulle sponsra den obehöriga läraren med läromedel och tid om hen vill slutföra utbildningen. Av granskningen framgår vidare att rektorn ser sig som ett bollplank som ställer frågor och ifrågasätter för att väcka tankar hos språklärarna. Rektorn berättar att hen har identifierat ett par utvecklingsområden inom moderna språk, som diskuterats med språklärarna, som handlar om att utveckla arbetet med interkulturell kompetens, att hitta faktiska mottagare på målspråket och att i högre grad ta in omvärlden och målspråksländerna i undervisningen för att väcka elevernas engagemang. Som tidigare nämnt har rektorn även identifierat grupper med tysta elever och en gruppdynamik som behöver utvecklas. Av rektorsintervjun framgår att lärarna får ta del av kompetensutveckling, som de själva styr över, och som är en del av deras tjänst. Rektorn berättar vidare att hen ser det som lärarnas ansvar att utbilda sig och att det är duktiga på det. Enligt rektorn är det inga problem att ordna vikarier för att täcka upp vid kompetensutveckling. Däremot uttrycker rektorn osäkerhet kring hur mycket av detta som omsätts i praktiken förutom att lärarna diskuterar det. Vidare berättar rektorn att ämnena har en halvdag per termin till sitt ämne som ibland kan vara styrt från ledningen. Det finns för närvarande ingen samverkan med kommunens språklärare och inte heller inom koncernen, enligt rektorn, utan lärare som är ensamma i sitt språk använder egna nätverk utanför koncernen. Av rektorsintervjun framgår att alla språklärare utom en, som undervisar i tre ämnen, sitter tillsammans för att möjliggöra spontana ämnesdiskussioner.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att möjliggöra ett samarbete i moderna språk med någon av koncernens skolor samt underlätta samarbetet för den lärare som inte delar arbetsrum med övriga språklärare.

Arbetsätt för att främja att fler elever fullföljer studier i moderna språk

Granskningen visar att skolan arbetar aktivt för att motverka avhopp från moderna språk och att de regelbundet följer upp orsaker till elevers omval. Vidare framgår att det finns en tydlig rutin och process för att hantera elevers önskemål om omval och i att involvera elevhälsoteamet, vårdnadshavarna, språklärarna och eleven innan ett beslut fattas. Granskningen visar även att det inte per automatik är ämnet moderna språk som plockas bort. Vidare visar granskningen att orsaker till avhopp följs upp på individnivå och skrivs in i ett system men att det inte finns andra tydliga mönster mer än att det är elever med svårigheter i svenska och/eller engelska som gör ett omval, även om Skolinspektionen mötte enstaka elever som hade godkänt i dessa ämnen som gjort ett omval. Granskningen visar även att skolan erbjuder ett flertal möjligheter till extra stöd för de elever som har svårigheter.

Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår att det är få elever på skolan som gör ett omval. Rektorn berättar vidare att skolan gör en intervju med varje elev som vill göra ett omval och samlar information om orsaken i skolans system för detta på individ- och inte gruppnivå, även uppföljningen görs på individnivå. Rektor kan inte se andra mönster mer än att något fler elever gör omval från spanskan och menar samtidigt att eleverna är medvetna om att betygen behövs inför gymnasiet. Enligt rektorn ska ett omval vara sista utvägen och gäller elever som har ett F eller en F-varning i svenska eller engelska. Skolinspektionen möter dock elever i intervjuer som gjort ett omval till extra engelska och/eller svenska trots godkänt eller högre i dessa ämnen. I intervjun säger rektorn att de elever som är godkända i svenska eller engelska inte ska göra ett omval men att det finns ett problem med de elever som i sexan läser ämnena som ett alternativ och som sedan får det svårt att byta till ett modernt språk inför sjuan. Av intervju med rektorn framgår att skolan har rutiner för omval i form av en blankett som skolpersonal och vårdnadshavare ska skriva på. Elevhälsoteamet som möts varannan vecka kopplas in vid omval, specialpedagogen pratar med vårdnadshavarna och språkläraren med eleven eller vårdnadshavarna. Däremot är enligt rektorn inte Studie-och yrkesvägledaren involverad i processen.

I intervjun med rektorn framkommer att skolan på olika sätt ger stöd till elever men att det också ligger ett stort ansvar på lärarna att upptäcka behoven i tid så att exempelvis speciallärare och specialpedagoger kan kopplas in. Enligt rektorn kan lärarna ge eleverna extra stöd, då lärarna har utrymme för detta inom sin tjänst. Det finns läxläsning där språklärarna ibland är på plats och resurspersoner kopplade till individer som är närvarande på språklektionerna. Enligt rektorn kan det finnas specifika insatser i ett åtgärdsprogram för moderna språk och det finns även fall där elever haft anpassad studiegång där ett annat ämne tagits bort och eleven har fortsatt studera moderna språk. I lärarintervjun framkommer dock att lärarna inte är på plats vid läxhjälp eller att det finns speciallärare, specialpedagoger eller resurspersoner i undervisningen. Inte heller känner lärarna igen att det finns åtgärdsprogram i moderna språk men tillägger att de gör extra anpassningar i klassrummet eller utifrån elever med särskilt stöd. Rektor menar att om det finns ytterligare behov av stöd så kan skolan ordna detta.

Sammanfattande bedömning av området:

Skolinspektionen bedömer att skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn framhåller den höga status som moderna språk har på skolan. Rektor visar på en god insikt i språkundervisningen och

ett engagemang när det gäller utvecklingsmöjligheter inom ämnet med flera konkreta förslag. Eleverna får undervisning tre lektionspass i veckan och har tillgång till både digitala och fysiska läromedel. Granskningen visar vidare att lärarna i moderna språk har samma förutsättningar som lärare i andra ämnen när det gäller utvecklingsarbete med ämneslagsträffar, allmändidaktisk fortbildning och bra möjligheter till ämnesspecifik fortbildning. Detta gäller även rektorns uppföljning av språkundervisningen genom lektionsbesök, utvärderingar och analys, och ledningens muntliga återkoppling till lärarna vid läsårsstart.

Skolinspektionen bedömer att rektorn har en tydlig bild av lärarnas kompetens och att lärarna utifrån sina behov får styra över sin ämnesdidaktiska kompetensutveckling. Det finns även forum för kollegial samverkan inom skolan men inte med andra skolor. Detta är något som hade kunna tillföra ytterligare en dimension i ett likvärdighetsarbete mellan och inom språken. Skolan har tydliga rutiner vid avhopp från studierna i moderna språk och för att informera eleverna om konsekvenserna på sikt. Skolan följer upp orsaker till avhopp på individnivå.

Slutligen visar granskningen att eleverna får stöd och extra anpassningar i klassrummet och erbjuds även extra stöd utanför lektionstid. Det finns på skolan även exempel på anpassad studiegång där ett annat ämne än moderna språk plockats bort.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Anna Wide.

Utreddare Anna Ponnert har varit föredragande i ärendet. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Arne Hellmark deltagit.

Bilaga 1: Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Inom respektive frågeställning granskas följande:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning ger undervisningen i moderna språk elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga (produktion och interaktion) så att de kan använda målspråket i olika sammanhang?

1. Undervisningsidé kring kommunikativ förmåga på målspråket
2. Arbetsformer och stöd för användande av målspråket
3. Vägledning och arbetssätt för att pröva strategier då språket inte räcker till
4. Klassrumsklimat för att förebygga talängslan och uppmuntra användning av språket

Frågeställning 2: I vilken utsträckning skapar skolan förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet som ger elever reella möjligheter att fullfölja sina studier i moderna språk?

1. Likvärdig status kring undervisningen i moderna språk
2. Arbete för att säkra kompetens till undervisningen i moderna språk
3. Förutsättningar för fjärrundervisning i moderna språk (endast för skolor med fjärrundervisning)
4. Arbetssätt för att främja att fler elever fullföljer studier i moderna språk

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: (<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/skolans-arbete-for-kvalitet-i-undervisningen-i-moderna-sprak--undervisning-for-kommunikativ-for-maga/>)

Bilaga 2: Författningsstöd

Enligt **skollagen**¹ ska elever i grundskolan erbjudas undervisning i moderna språk. I **skolförordningen**² anges under vilka förutsättningar som undervisning ska erbjudas och anordnas i språken franska, spanska och tyska. Under vissa förutsättningar får fjärrundervisning anordnas i ämnet moderna språk i grundskolan (10 kap 4 och 8 §§ och 21 kap 2-5 §§ skollagen, 5 a kap. 2-4 §§ och 9 kap. 5-7 skolförordningen).

Frågeställning 1

Enligt **skollagen** ska det i utbildningen i grundskolan tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I skollagen föreskrivs att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vidare anges i skollagen att elever i grundskolan ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av skollagens framgår också att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av **skolförordningen** framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Av **läroplanen** framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning. Vidare anges i läroplanen att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan. Därtill framgår av läroplanen att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen. Av läroplanen framgår också att rektorn har ansvaret för skolans resultat och, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet (1 kap. 4-5 §§, 3 kap 2 § och 5 kap 3 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr11; 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Av **kursplanen**³ för ämnet moderna språk framgår att undervisningen i moderna språk syftar till att bland annat ge eleverna möjlighet att utveckla en allsidig

¹ Skollag (SFS 2010:800)

² Skolförordning (SFS 2011:185)

³ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Kursplaner, 5.6 Moderna språk.

kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå talat och skrivet språk, att kunna formulera sig och samspela med andra i tal och skrift och att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till⁴ (Lgr11; Kursplaner, 5.6 Moderna språk).

Frågeställning 2

I **skollagen** föreskrivs att det pedagogiska arbetet vid skolenheten ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas och ansvarar för att kvalitetsarbete vid skolenheten genomförs. I **läroplanen** anges att rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Vidare har rektorn, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (2 kap. 9 § och 4 kap. 4 § skollagen, Lgr 11; Varje skolas utveckling, 2.8 Rektors ansvar).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av **läroplanen** framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (3 kap 5 och 7-10 §§ skollagen, Lgr; 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektors ansvar).

⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ändras den 2 juli 2021 genom förordning SKOLFS 2021:5 som tillämpas första gången på utbildning från och med höstterminen 2022 (Lgr22).